

ROCZNIK TOMISTYCZNY
13 (2024)

Tomaszowi z Akwinu w osiemsetlecie urodzin

ROCZNIK TOMISTYCZNY
13 (2024)

ΘΩΜΙΣΜΟΣ ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
ANNARIUS THOMISTICUS
THOMISTIC YEARBOOK
THOMISTISCHES JAHRBUCH
ANNUAIRE THOMISTIQUE
ANNUARIO TOMISTICO
TOMISTICKÁ ROČENKA

ROCZNIK TOMISTYCZNY

13 (2024)

Naukowe Towarzystwo Tomistyczne
WARSZAWA

KOMITET REDAKCYJNY / EDITORIAL BOARD:

Michał Zembrzuski (sekretarz / secretary), Magdalena Płotka (zastępca redaktora naczelnego / deputy editor), Dawid Lipski, Natalia Herold (internet), Izabella Andrzejuk, Artur Andrzejuk (redaktor naczelny / editor-in-chief)

RADA NAUKOWA / SCIENTIFIC COUNCIL:

Michał Zembrzuski, Adam Wielomski, Stanisław Wielgus, Janusz Węgrzecki, Antoni B. Stępień, Arkady Rzegocki, Jerzy Nitychoruk, Marcin Karas, Krzysztof Kalka, Piotr Jaroszyński, Pavol Dancák, Paul J. Cornish, Mehmet Zeki Aydin, Artur Andrzejuk, Anton Adam.

RECENZENCI / REVIEWERS

Marcin Trepczyński, Mikołaj Krasnodębski, Marcin Karas, Henryk Anzulewicz, Dariusz Piętka

REDAKCJA JĘZYKOWA / LANGUAGE EDITORS

Elżbieta Pachciarek (j. polski), Bernice McManus-Falkowska, Ewa A. Pichola, Joanna Pyłat, Magdalena Płotka (j. angielski), Christel Martin, Iwona Bartnicka (j. francuski), Adam M. Filipowicz, Michał Zembrzuski (greka, łacina)

PROJEKT OKŁADKI

Mieczysław Knut

OPRACOWANIE GRAFICZNE, SKŁAD I ŁAMANIE

Małgorzata Biegańska-Bartosiak

© Artur Andrzejuk / Naukowe Towarzystwo Tomistyczne (wydawca / editor)

Warszawa 2024

ISSN 2300-1976

Unikalny numer identyfikacyjny – 493506

Rocznik Tomistyczny ukazuje się dzięki pomocy Jacka Sińskiego

Redakcja Rocznika Tomistycznego

ul. Klonowa 2/2

05-806 Komorów POLSKA

www.roczniktomistyczny.pl

e-mail: redakcja@roczniktomistyczny.pl

**Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Druk i oprawa: Sowa Sp. z o.o., ul. Raszyńska 13, 05-500 Piaseczno
www.sowadruk.pl

Spis treści

Od Redakcji (Michał Zembrzuski)	9
Człowiek wśród ludzi	
Wywiad z Profesorem Mieczysławem Gogaczem z ATK (rozmawia Bogdan Maciejewski)	11
Antoni B. Stępień	
Która z funkcji nauczyciela akademickiego jest najważniejsza?	17

Rozprawy i artykuły

Artur Andrzejuk	
Existence as the First Act of Being	23
Bożena Listkowska	
Friendship with Companion Animals – Illusion or Reality? Thomistic Reflection	37
Izabella Andrzejuk	
God in the Consistent Thomism of Mieczysław Gogacz	57
Michał Zembrzuski	
Mowa i komunikacja substancji duchowych według Tomasza z Akwinu	71
Henryk Majkrzak	
Kościół katolicki w nauczaniu św. Tomasza z Akwinu	91
Jacek Grzybowski	
Czy maszyny myślą? O definiowaniu intelektu i inteligencji w dobie rewolucji cyfrowej	107
Piotr Paweł Orłowski	
Dar rady i perswazja w aspekcie przywództwa według Tomasza z Akwinu	141
Jan Melzacki	
Szczególne właściwości ciała uwielbionego według św. Tomasza z Akwinu	151
Wojciech Kilan	
The Importance of Social Virtues in Human Development: The Problematic Case of Capital Punishment. Vengeance as a virtue in St. Thomas Aquinas	161
Magdalena Płotka	
Hadewijch z Antwerpii o przyjemności w doświadczeniu mistycznym	179
Marek Porwolik	
Was ich glaube Józefa Marii Bocheńskiego jako kontynuacja jego <i>Logiki religii</i>	193
Dariusz Piętka	
Pojęcie i funkcja intuicji intelektualnej w ujęciu Edmunda Morawca	213
Sebastian Kawka	
Próba zastosowania „siatki metafizycznej” M.A. Krąpca do analizy tożsamościowego sposobu istnienia (bytów) na przykładzie hasła <i>Metafizyka</i> w <i>Encyclopaedia Britannica</i>	229
Michał Kłosowski	
Istota walki duchowej chrześcijanina w świetle <i>Super Epistolam B. Pauli ad Ephesios Lectura</i> św. Tomasza z Akwinu	249

Michał Zembrzuski Alberta Wielkiego koncepcja intelektu możliwościowego i czynnego a ujęcie Tomasza z Akwinu.....	261

Sprawozdania i recenzje

Michał Zembrzuski Sprawozdanie z XXIII Sympozjum Tarnogórskiego pt. „Światło wiary i światło rozumu. W 750 rocznicę śmierci św. Tomasza z Akwinu”	283

Michał Zembrzuski Sprawozdanie z przyznania Nagród im. Prof. Mieczysława Gogacza za najlepsze prace magisterskie z tomizmu 18 listopada 2023.....	287

Jacek Rutkowski Tomistyczne wątki w „Łowie mądrości jako ćwiczeniu duchowym”	291

Konstanty J. Milancej Recenzja: Raymond-Léopold Bruckberger, Réginald Garrigou-Lagrange, Michel-Marie Labourdette, Marie-Joseph Nicolas, <i>The Thomistic Response to the Nouvelle Théologie. Concerning the Truth of Dogma and the Nature of Theology</i> , Catholic University of America Press, Washington, D.C. 2023, pp 406. Tr. Matthew Miner, ed. Jon Kirwan	297

Nota o Autorach.....	301

Table of Contents

Editorial (Michał Zembrzuski).....	9
A Men Among Humans Interview with Professor Mieczysław Gogacz from ATK (Bogdan Maciejewski).....	11
Antoni B. Stępień Which is the Most Important Function of a University Teacher?	17

Dissertations and Articles

Artur Andrzejuk Existence as the First Act of Being	23
Bożena Listkowska Friendship with Companion Animals – Illusion or Reality? Thomistic Reflection	37
Izabella Andrzejuk God in the Consistent Thomism of Mieczysław Gogacz	57
Michał Zembrzuski Language and Communication of Spiritual Substances According to Thomas Aquinas	71
Henryk Majkrzak The Catholic Church in the Teaching of St. Thomas Aquinas	91
Jacek Grzybowski Do Machines Think? On Defining Intellect and Intelligence in the Age of Digital Revolution	107
Piotr Paweł Orłowski The Gift of Counsel and Persuasion in the Aspect of Leadership According to Thomas Aquinas	141
Jan Melzacki Special Properties of the Glorified Body According to St. Thomas Aquina	151
Wojciech Kilan The Importance of Social Virtues in Human Development: The Problematic Case of Capital Punishment. Vengeance as a virtue in St. Thomas Aquinas	161
Magdalena Płotka Hadewijch of Antwerp on Pleasure in Mystical Experience	179
Marek Porwolik Józef Maria Bocheński's <i>Was ich glaube</i> as a Continuation of <i>The Logic of Religion</i>	193
Dariusz Piętka The Concept and Function of Intellectual Intuition as Perceived by Edmund Morawiec	213
Sebastian Kawka An Attempt to Apply the „Metaphysical Net” of M.A. Krąpiec into an Analysis of the Identical Mode of Existence (of Being) on the Example of the Article <i>Metaphysics</i> from <i>Encyclopaedia Britannica</i>	229
Michał Kłosowski The Essence of a Christian's Spiritual Struggle in the St. Thomas Aquinas' <i>Super Epistolam B. Pauli ad Ephesios Lectura</i>	249

Michał Zembrzuski
The Concept of Possible and Active Intellect in Philosophical Texts of Albert
the Great and in the Context of Thomas Aquinas' Thought..... 261

Reports and Reviews

Michał Zembrzuski
Report on the XXIII Tarnogórskie Symposium entitled: „The Light of Faith and the
Light of Reason. On the 750th Anniversary of the Death of St. Thomas Aquinas”283

Michał Zembrzuski
Report on the Granting of the Prof. Mieczysław Gogacz Awards for the Best
Master's Thesis in Thomism, November 18, 2023 287

Jacek Rutkowski
Thomistic Threads in „*Łów mądrości jako ćwiczenie duchowe*” 291

Konstanty J. Milancej
Review: Raymond-Léopold Bruckberger, Réginald Garrigou-Lagrange, Michel-Marie
Labourdette, Marie-Joseph Nicolas, *The Thomistic Response to the Nouvelle
Théologie. Concerning the Truth of Dogma and the Nature of Theology*,
Catholic University of America Press, Washington, D.C. 2023, pp 406.
Tr. Matthew Miner, ed. Jon Kirwan..... 297

Author's Note 301

Która z funkcji nauczyciela akademickiego jest najważniejsza?

Chcę powiedzieć rzeczy według mnie oczywiste i banalne, ale potrzebne, ponieważ to, co wydawało się oczywiste i banalne, w różnych przemianach naszej kultury niestety jest zagrożone i podważane¹. Zacząć muszę od tego, co Państwo wszyscy wiedzą, ale jak powiedział jeden z greckich filozofów: „co warto powiedzieć raz, to warto powiedzieć i drugi”. Można więc przypomnieć, że uniwersytet to jest przede wszystkim *universitas magistrorum et scholarum*, czyli wspólnota osób. Wtór-

nie to jest wspólnota nauk, wtórnie jest to wspólnota uprawiania nauk. Przede wszystkim jest to wspólnota osób, które chcą badać lub chcą wprawić się w badaniu, które chcą nauczyć się rzetelnego badania. Oczywiście jeśli taka wspólnota chce funkcjonować to musi uwzględnić zewnętrzne warunki, musi mieć odpowiednią autonomię w nauczaniu i badaniu, o co jak wiadomo jest coraz trudniej. A więc uniwersytet to przede wszystkim wspólnota osób. Musi być ta wspólnota budowana na wspólnych

¹ Wystąpienie na sympozjum pt. „Tomizm konsekwentny”, dedykowanym prof. Mieczysławowi Gogaczowi, które odbyło się na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie w dniu 20 listopada 2010 roku. Sprawozdanie z sympozjum wraz z nagraniem wystąpienia prof. Antoniego Stępnia dostępne na stronach internetowych Katedry historii filozofii UKSW: http://www.katedra.uksw.edu.pl/nagroda/nagroda_2010/sprawozdanie_4.htm. Tekst wydrukowano w: Antoni B. Stępień, *Studia i szkice filozoficzne*, t. 3, red. R. Kryński, Lublin 2015, s. 83-85.

celach, zarówno nauczających jak uczących się, zarówno mistrzów jak i słuchaczy, studentów, uczniów. Nauczyciel akademicki nie potrafi przekazać talentu, bo talentu się na ogół nie przekazuje, można zmobilizować kogoś do kształcenia talentu, ale nauczyciel akademicki potrafi i powinien przekazać wiedzę, erudycję, a zwłaszcza umiejętności – warsztat, czy to, co nazywa się warszatem. Sformułowanie tytułu mojej wypowiedzi jest w pewnym sensie prowokujące, ponieważ są dwa założenia w sformułowaniu tego tematu: że istnieje wiele funkcji nauczyciela akademickiego i że jedna z nich jest najważniejsza. Otóż istotnie istnieje kilka funkcji nauczyciela akademickiego. Przede wszystkim musi zmobilizować lub utrwalić zainteresowania słuchaczy do studiowania wiedzy, czy studiowania sprawności w danym kierunku. Musi wobec tego umiejętnie pokazać sens pewnej dziedziny wiedzy – w tym wypadku filozofii – i pokazać, w jaki sposób tę wiedzę się zdobywa i w tej wiedzy można twórczo pracować. Nauczyciel akademicki, zwłaszcza profesor, jak sama nazwa wskazuje, to ten, który na swojej katedrze ma prawo wygłaszać własne poglądy (i na ogół profesorowie mają własne poglądy). Profesor musi jednak pamiętać, aby nawiązać kontakt nie tylko ze słuchaczami, ale z epoką w której pracuje. Musi to robić dialogowo, dyskusyjnie. Musi, sam wykładając pewną doktrynę, zdialogować ją, wyklądać ją w dyskusji z innymi opiniami, z innymi podejściami. I musi prowadzenia tego dialogu, dyskusji, nauczyć słuchaczy. Oczywiście dobrze, że profesor filozofii świeci erudycją, ma wła-

sne badania, pisze interesujące teksty, lecz z punktu widzenia słuchacza jest to potrzebne tylko po to, żeby słuchacz miał zaufanie do kompetencji profesora. Profesor przede wszystkim powinien wiedzieć, iż bardziej niż jego książki chwałą go jego uczniowie. Uczniowie są prawdziwą ozdobą profesora uniwersytetu. Dlatego ci, którzy żałują czasu dla studentów, bo chcą napisać jeszcze jedną książkę, według mnie nie są idealnymi profesorami uniwersytetu. Powtarzam: uczniowie są prawdziwą ozdobą profesora.

Z Profesorem Mieczysławem Gogaczem mieliśmy wspólnych mistrzów. Od tych mistrzów nauczyliśmy się między innymi właśnie tego, o czym mówiłem przed chwilą. Profesor Gogacz najpierw był moim najbliższym kolegą, a potem został nawet szwagrem. Mimo że często różniliśmy się zdaniem, to zostaliśmy przyjaciółmi, nie tylko szwagrami, ale właśnie i przyjaciółmi. Chciałem powiedzieć, że to przekazywanie personalistycznego podejścia do uniwersytetu jako wspólnoty osób jest tym, cośmy przejęli od naszych wspólnych mistrzów i co chcielibyśmy dalej przekazywać. Niestety, jak się obserwuje takich ludzi, którzy zajmują się wieloma rzeczami, a zapominają o tej, jaką jest budowanie więzi osobowej między mistrzem a uczniem, niestety nie rokuje prawdziwego rozwoju dobrze pojętego uniwersytetu. Niestety można by narzekać na to, że właśnie uniwersytet przestaje być wspólnotą ludzi badających, szukających prawdy (nad prawdą w ogóle stawia się znak zapytania) i nawzajem uczących się, bo trzeba powiedzieć, że w pewnym etapie studiowania

na uniwersytecie nawzajem uczą się mistrz i uczeń. Jak się dobrze prowadzi seminarium, to właściwie istnieje współpraca i wspólne uczenie się nawzajem. Inaczej oczywiście uczy uczeń mistrza, inaczej mistrz ucznia, ale niemniej jest to pewne dobro, które służy nie tylko im, ale służy także rozwojowi danej wiedzy. Celem uniwersytetu jest nie tylko przeprowadzanie badań, kształcenie nowych kadr, ale też umiejętność rozpowszechniania wiedzy. My ostatecznie uczymy się dla samej prawdy, bo prawda zdobyta bezinteresownie, dla niej samej jest najlepszym dobrem wspólnym danej społeczności. Uprawiając prawdę w takim kontekście, we wspólnocie osób, czynimy dobro dla całej społeczności.

Bardzo się cieszę, że z tego, co wiem, na uniwersytecie nadal kontynuuje się tę tradycję i oby nie było przeszkód, a jeśli się pojawiają, abyśmy dzielnie umieli je zwyciężać. Jakie to przeszkody się pojawiają, nad tym już nie będę się rozwodził. Mógłbym, ponieważ jestem już emerytowanym profesorem zwyczajnym i nie boję się już narażać ani urzędnikom, ani innym profesorom, więc mógłbym tu różne rzeczy powiedzieć, ale ogólnie zachęcam do tego, żeby jednak wracać do tej klasycznej koncepcji uniwersytetu i klasycznego profilu nauczyciela akademickiego. Żeby być anachronicznym, zawołam do studentów: mniej internetu, więcej książek i więcej merytorycznych rozmów z nauczycielami. Mogę sobie na to pozwolić, ponieważ w tym gronie mam uczniów i *modo recto* i *modo obliquo*, więc jakoś to mi się uda.

A więc podsumowując, nauczyciel musi spełniać kilka funkcji. Muszą one współgrać ze sobą, ale w tych funkcjach przede wszystkim nie może być sprawą drugorzędną kontakt osobisty nauczyciela z uczniem. I to jest morał, którym chcę zakończyć.

Nota o Autorach

Izabella Andrzejuk – dr, wykładowca filozofii w Akademii Białskiej im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, członek Naukowego Towarzystwa Tomistycznego, Polskiego Towarzystwa Pedagogiki Filozoficznej oraz redakcji „Rocznika Tomistycznego”. Jest autorką ponad osiemdziesięciu artykułów o tematyce filozoficznej. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół historii filozofii (arystotelizm, tomizm, filozofia polska), etyki, klasycznej teorii człowieka, filozoficznych podstaw mistyki. Napisała książkę pt. *Filozofia przyjaźni. Tomasz z Akwinu* (Warszawa 2007), (wspólnie z Arturem Andrzejukiem) *Tomasz z Akwinu jako etyk* (Warszawa 2021) oraz *Od etyki Arystotelesa do filozofii moralnej Tomasza z Akwinu*, (Warszawa 2021).
Nr ORCID: 0000-0002-4961-2580

Artur Andrzejuk – prof. dr hab., prof. zwyczaj. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, na którego Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej kieruje Katedrą Historii Filozofii. Przewodniczący Naukowego Towarzystwa Tomistycznego, redaktor naczelny Rocznika Tomistycznego. Autor szeregu publikacji z zakresu filozofii i teologii średniowiecznej, tomizmu, etyki i klasycznej filozofii człowieka. Interesuje się filozofią bytu, antropologią filozoficzną i etyką. Jest uczniem (i następcą na Katedrze) Profesora Mieczysława Gogacza.
Nr ORCID: 0000-0002-7926-4070

Mieczysław Gogacz (1926–2022) – prof. zw. dr hab., profesor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (dawniej Akademii Teologii Katolickiej). Stworzył konsekwentną odmianę tomizmu egzystencjalnego. W jego ramach broni teorii aktu istnienia i zasady niesprzeczności, tezy o odrębności i wewnętrznej jedności jednostkowych bytów oraz wynikającego z tych twierdzeń realizmu i pluralizmu bytowego. Zaproponował szereg doprecyzowań w dyscyplinach filozoficznych, takich jak filozofia bytu, antropologia filozoficzna, etyka i pedagogika. Formułował podstawy etyki zawodowej lekarza, żołnierza, funkcjonariusza Straży Granicznej; wykładał te etyki na AM, WAT i UW. Uczestniczył w debatach publicznych na temat

ochrony życia, etyki zawodowej, racji stanu, polityki kulturalnej i naukowej państwa. Wykaz publikacji M. Gogacza obejmuje prawie 1 000 pozycji.
Nr ORCID: 0000-0003-0517-0781

Jacek Grzybowski – ks. dr hab., prof. uczelni na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz wykładowca na Papieskim Wydziale Teologicznym w Warszawie. Autor książek i artykułów naukowych z dziedziny filozofii polityki, filozofii kultury i historii filozofii. W swoich pracach podejmuje problematykę filozoficznych inspiracji i źródeł współczesnych zagadnień kulturowych i cywilizacyjnych. Opublikował: *Byt, tożsamość, naród. Próba wyjaśnienia formuły „tożsamość narodowa” w perspektywie metafizyki* (Kęty 2012); *Mysł filozoficznie – myśl politycznie! Analiza i ocena historycznokulturowych racji filozofii polityki* (redakcja, Warszawa 2013); *Cosmological and philosophical world of Dante Alighieri. The Divine Comedy as a medieval vision of the universe* (Frankfurt am Main 2015). Od 2020 roku jest biskupem pomocniczym diecezji warszawsko-praskiej.
Nr ORCID: 0000-0001-7814-6825

Sebastian B. Kawka – mgr filozofii związany z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim od 2015 roku. Pierwsze szlify filozoficzne pobierał u ks. prof. dr hab. Andrzeja Maryniarczyka, a następnie u ks. dr hab. Tomasza Dumy. Magisterium uzyskane na podstawie pracy pt. *Rozumienie metafizyki w Encyklopedii Britannica w świetle siatki metafizycznej M. A. Krąpcza*. Obecnie pracuje nad doktoratem (*Rozumienie istnienia u Ibn Siny i św. Tomasza z Akwinu*). Opublikowane artykuły: *Metafizyka w Encyklopedii Britannica*, w: „Człowiek w kulturze” 34 (2024) 1, s. 209-237; Kawka S., Pechcin K., *25-years Anniversary of the Bilateral Relations Poland – Saudi Arabia*, Ambasada RP w Arabii Saudyjskiej, Riyadh 2020. W badaniach przede wszystkim zajmuje się zagadnieniami z pola metafizyki oraz historią filozofii starożytnej i średniowiecznej. Dodatkowo interesuje się filozofią świata islamu.

Wojciech Kilan – dr, asystent w Zakładzie Filozofii Człowieka i Kultury Uniwersytetu Wrocławskiego, członek Naukowego Towarzystwa Tomistycznego, Polskiego Towarzystwa Filozoficznego oraz Pracowni Badań nad Światem Przeżywanym. Zainteresowania naukowe: filozofia klasyczna (arystotelizm, tomizm), etyka cnót, filozofia społeczna, filozofia analityczna,

fenomenologia. Obronił rozprawę doktorską pod tytułem: *Tomistyczna etyka działań śmiercionośnych państwa*.

Nr ORCID: 0000-0003-1507-1787

Michał Kłósowski – mgr teologii, doktorant w Kolegium Filozofii i Teologii Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika. Interesuje się relacjami nauka-religia, filozofią i teologią Tomasza z Akwinu oraz tomizmem biblijnym; ostatnio opublikował: *The Theodicy Challenge and the Intelligibility of the World*, 2023. Kieruje pracami Ośrodka Liturgicznego *Mysterium Fidei*, działającego w ramach fundacji *Pro Futuro Theologiae*. Wikariusz w parafii pw. św. Maksymiliana Kolbego w Grudziądzu.

Nr ORCID: 0000-0001-7900-5899

Bożena Listkowska – dr, adiunkt w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Ukończyła studia filologiczne na Wydziale Humanistycznym Akademii Bydgoskiej oraz studia filozoficzne na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Doktorat nauk humanistycznych w zakresie filozofii otrzymała na UKSW w wyniku obrony rozprawy pt. *Łowiańskie modyfikacje tomizmu tradycyjnego w pracach ks. Piotra Chojnackiego*; wersja książkowa: *Tomizm otwarty Piotra Chojnackiego* (Bydgoszcz 2014). Prowadzi badania nad współczesną filozofią polską. Przedmiotami jej zainteresowań są w szczególności filozofia człowieka i metafizyka. Współredaktor serii książek: *Tomizm polski 1879–1918. Słownik filozofów*, *Tomizm polski 1919–1945. Słownik filozofów* i *Tomizm polski 1946–1965. Słownik filozofów*. Członek Naukowego Towarzystwa Tomistycznego.

Nr ORCID: 0000-0002-6635-5934

Henryk Majkrzak SCJ – doktor habilitowany teologii dogmatycznej, doktor teologii życia wewnętrznego i doktor filozofii człowieka, kierownik Sekcji Filozoficznej Polskiego Towarzystwa Teologicznego oraz członek Naukowego Towarzystwa Tomistycznego i Polskiego Towarzystwa Tomasza z Akwinu, miłośnik dzieł i nauczania św. Augustyna, św. Tomasza z Akwinu i innych doktorów Kościoła. Wieloletni wykładowca w Wyższym Seminarium Misyjnym Księża Sercanów w Stadnikach oraz w różnych uczelniach kościelnych Krakowa i okolic, współpracujący z wieloma czasopismami naukowymi, autor ponad 140 publikacji, w tym 18 książek. Swoją działalnością wspiera rodzinę, patriotyzm i pamięć o Żołnierzach Wyklętych, czyli Niezłomnych.

Jan Melzacki – mgr teologii, wikariusz w Parafii pw. Świętego Wojciecha Biskupa i Męczennika w Złotorii w Diecezji Toruńskiej. Otrzymał Złotą Nagrodę im. Profesora Mieczysława Gogacza za pracę magisterską pt. *Natura ciała Jezusa Chrystusa w świetle „Summy teologii” św. Tomasza z Akwinu*.

Konstanty J. Milancej – student filozofii na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Członek Naukowego Towarzystwa Tomistycznego. Do jego zainteresowań należą historia scholastycznej filozofii naturalnej i metafizyki.

Nr ORCID: 0009-0000-9575-8217

Piotr Paweł Orłowski – dr nauk teologicznych zajmujący się w pracy badawczej etyką biznesu, przywództwem w kontekście myśli św. Tomasza z Akwinu oraz historią pielgrzymowania po Camino de Santiago. Jest współzałożycielem Fundacji Pro Futuro Theologiae i członkiem jej Rady. Jest organizatorem wymiany naukowej między polskimi i hiszpańskimi środowiskami naukowymi (m.in. między Uniwersytetem Mikołaja Kopernika a Uniwersytetem Navarry). Jest także przedsiębiorcą, współwłaścicielem i Prezesem Zarządu Nova Trading i Nova Metale oraz udziałowcem i Przewodniczącym Rady Nadzorczej Nicrometalu. Współtworzy Pracownię Tomizmu Biblijnego i Szlaku św. Jakuba przy Wydziale Teologicznym UMK w Toruniu. Jest autorem książki: *Tożsamość lidera i jego etyczna formacja z perspektywy traktatu św. Tomasza z Akwinu o rządach Bożych* (Toruń 2022).

Nr ORCID: 0009-0008-9390-3183

Dariusz Piętka – dr hab., pracuje na stanowisku profesora uczelni w Katedrze Metafizyki w Instytucie Filozofii UKSW. Autor monografii *Prawda i fałsz w filozofii języka Platona* (2011) oraz *Apagogeniczne argumenty Zenona z Elei w apologii Parmenidesa* (2017).

Nr ORCID: 0000-0003-3915-6232

Magdalena Płotka – dr hab., profesor uczelni w Katedrze Historii Filozofii Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Pełni funkcję dyrektora Instytutu Filozofii oraz przewodniczącego Rady Dyscypliny Filozofia. Jest ponadto z-cą redaktora naczelnego Rocznika Tomistycznego i członkiem Naukowego Towarzystwa Tomistycznego. Zainteresowania naukowe skupiają się wokół średniowiecznej

filozofii praktycznej, historii filozofii polskiej w XV i XVI wieku, paleografii łacińskiej oraz filozofii współczesnej. Jest autorką książek: *Metafizyka i semantyka. Filozofia Jana Wersora* (Warszawa, 2013), *Filozofia jako praktyka. Myśl krakowskiego praktycyzmu w XV i XVI wieku* (Warszawa 2016) oraz *Tomasz z Akwinu o przyjemności* (Warszawa 2021). Publikuje w „Rocznikach Filozoficznych”, „Edukacji filozoficznej”, „Filo-sofiji”, „Roczniku Tomistycznym” i in.

Nr ORCID: 0000-0002-6993-2178

Marek Porwolik – dr hab. prof. uczelni Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Także magister teologii, magister matematyki, kapłan archidiecezji katowickiej. W swoich badaniach naukowych zajmuje się zastosowaniem metod formalnych w filozofii i w teologii. Szczególnym przedmiotem jego zainteresowań jest w tym obszarze dorobek tzw. Koła Krakowskiego i prace o. Józefa Marii Bocheńskiego. Interesuje się również zagadnieniem genidentyczności oraz zagadnieniami z zakresu podstaw matematyki.

Nr ORCID: 0000-0002-8091-7446

Jacek Rutkowski – ukończył studia magisterskie z matematyki, filozofii i uczenia maszynowego na Uniwersytecie Warszawskim. Interesuje się filozofią średniowieczną, głównie wiktorynami, św. Tomaszem z Akwinu i mistyką franciszkańską, pracę magisterską z filozofii napisał o teologii symbolicznej św. Bonawentury. Zawodowo zajmuje się sztuczną inteligencją. Pracuje jako inżynier przetwarzania języka naturalnego w Samsungu. Pisze też artykuły w „Nowym Państwie” o konsekwencjach idei filozoficznych dla życia społecznego.

Nr ORCID: 0009-0001-6625-3970

Antoni B. Stępień – prof. zw. dr hab., emerytowany profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Głównym przedmiotem jego zainteresowań filozoficznych są trzy dyscypliny: teoria poznania, metafizyka i estetyka. W teorii poznania podejmował: fenomenologiczną analizę deskrypcyjną, dyskusję ze sceptycyzmem oraz obronę możliwości wiedzy koniecznej dotyczącej świata. Jego teorię poznania określa się mianem fundacjonalistycznej, maksymalistycznej i realistycznej. W metafizyce argumentuje za pochodnością świata od bytu absolutnego, osobowego, nieskończonego, wszechwiedzącego, wszechmocnego i nieskończenie

dobrego; za odrębnością substancjalną człowieka w stosunku do innych bytów, w tym za niematerialnością najważniejszych działań umysłu ludzkiego oraz za istnieniem wolnej woli. Tezy te skłaniają go do uznania, że sens życia ludzkiego wykracza poza istnienie w świecie materialnym w takiej formie, w jakiej go teraz znamy. W stosunku do swego stanowiska filozoficznego używa określenia: „tomizm egzystencjalny w niektórych sprawach fenomenologizujący”. W estetyce podlega wpływowi fenomenologii w wydaniu Ingardena, a szczególnie – aksjologii fenomenologicznej. Jest autorem takich prac jak: *Wstęp do filozofii* (5 wydań); *Elementy filozofii*; *Wprowadzenie do metafizyki*; *O metodzie teorii poznania*; *Propedeutyka estetyki* (2 wydania); *Zagadnienie punktu wyjścia w filozofii. Teorie relacji: filozoficzne i logiczne*; *Studia i szkice filozoficzne* (3 tomy).

Michał Zembrzusi – dr hab. nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia, profesor uczelni na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, związany z katedrą Historii Filozofii. Na UKSW ukończył filozofię i teologię. Jest autorem wielu książek (m. in. *Od zmysłu wspólnego do pamięci i przypominania*, *Koncepcja zmysłów wewnętrznych w teorii poznania św. Tomasza z Akwinu*, *Filozofia intelektu. Tomasza z Akwinu koncepcja intelektu możliwościowego i czynnego*) i artykułów naukowych. Współredagował wiele publikacji w serii „Opera Philosophorum Medii Aevii”. Jest tłumaczem łacińskich tekstów filozoficznych (m.in. *Komentarz do „O pamięci i przypominaniu” Arystotelesa*, *Komentarz do „De hebdomadibus” Boecjusza*, *Kwestia o substancjach duchowych*). Pełni funkcję zastępcy przewodniczącego Naukowego Towarzystwa Tomistycznego. Interesuje się problematyką metafizyczną (dobro i byt), epistemologiczną (intelekt i pamięć), etyczną (mądrość i roztropność) oraz antropologiczną (dusza i nieśmiertelność) w starożytności i średniowieczu.
Nr ORCID: 0000-0003-4647-479X